

INTRODUCCIÓ.

DERROTA DEL PENSAMENT, DECADÈNCIA DE L'ESQUERRA

Dilluns, 16 de novembre de 2015: tres dies després de la massacre de la sala d'espectacles Bataclan de París, François Hollande, president de la República Francesa, convoca una sessió del Parlament a Versalles. França està perplexa. Li pesa massa el símbol que representen els joves assassinats a sang freda mentre prenién una copa en una terrassa o esperaven per veure un concert. «Haurien pogut ser els meus fills» és la frase que els pares es repeteixen sense parar, horroritzats. Tenen por. Tothom té por. Davant d'un xoc tan brutal, el poder no pot quedar impassible. Cal trobar una resposta política a l'altura del drama. Prendre una decisió que mostri la determinació del poder i tranquil·litzi els francesos. Colpejar fort. I per això som a Versalles.

No hi falta cap senador ni cap diputat. Aquí, els acabats d'or brillen menys que al Palais Bourbon, seu

de l'Assemblea Nacional, i el vermell clar del vellut s'ha tornat més color pruna. Ocupem les fileres per ordre alfabètic i així descobrim col·legues dels quals fins ara no sabíem ni el nom. Esperem el president en un silenci que, a causa de les circumstàncies, és pròxim al recolliment. El president triga i això afegeix tensió al moment. Al peu de la tribuna des d'on ha d'adreçar-se als «representants de la nació», el seu primer ministre, Manuel Valls, està immòbil, sabent que les càmeres el vigilen.

La posada en escena «republicana» és perfecta. François Hollande, la viva imatge de la solemnitat i el rigor, pot dirigir-se al país en el paper de pare de la nació. En moments com aquests no tenim dret a entrebancar-nos amb les paraules, sobretot quan busquem l'efecte sorpresa. I Hollande no dubta quan anuncia la constitucionalització de l'estat d'emergència i la retirada de la nacionalitat francesa per als binacionals autors d'actes terroristes. L'estat d'emergència durarà dos anys i serà substituït per la llei antiterrorista proclamada durant la presidència d'Emmanuel Macron el 31 d'octubre de 2017, que perpetua unes quantes mesures que són pròpies de l'estat d'excepció.

Sense reflexionar sobre el que els acaben d'anunciar —tampoc han tingut temps per fer-ho—, els diputats i els senadors s'aixequen i aplaudeixen per ovacionar Hollande, que acaba de reciclar en directe una vella obsessió

de l'extrema dreta en nom de «la guerra contra el terrorisme». Tot seguit, entonen *La marselesa* a l'uníson.

Passada l'emoció del moment, de tornada a París o a les regions respectives, nombrosos diputats i alguns senadors s'adonen de la gravetat de la dosi de xarop que els acaben de fer prendre. És un remei amarg per a tots nosaltres, homes i dones d'esquerres. Ja estem tots força desorientats pel govern d'aquesta legislatura, en què es va començar lluitant contra el poder financer i on s'acaba passant per l'adreçador de la patronal Medef.

El 2014 tothom plorava per Rémi Fraisse, el jove militant ecologista mort a Sivens per una granada dels antidisturbis, comandats en última instància per Manuel Valls, que havia demanat fermesa a les forces de l'ordre contra els manifestants. Una mort per no res. Una mort encara impune.

Aquests dos «moments» polítics —que marquen el fracàs del pensament i la degradació de l'esquerra— van ser la raó principal de la repulsa que teniu a les mans. A partir de la figura de Manuel Valls, que representa aquesta baixada als inferns, ens calia expressar la nostra indignació i donar un sentit a aquesta onada de còlera. Un sentiment profund que s'adreçava als usurpadors de les nostres esperances i als lladres dels nostres somnis.

Ja el 1960, Sartre ens deia que l'esquerra era un «gran cadàver tombat d'esquena» i que feia «pudor».¹ Llavors els francesos estàvem en plena guerra d'Algèria. L'aleshores representant d'aquesta esquerra en estat de descomposició era Guy Mollet, que el 1955 va votar l'estat d'emergència i el 1956 la llei de potestats especials, que atorgava facultats excepcionals al govern —per exemple, es va doblar la presència militar a Algèria—. Seixanta anys més tard, ens fa la impressió que veiem la mateixa pel·lícula. França altra vegada en guerra: el 2015, els atemptats de gener contra *Charlie Hebdo* i el supermercat *kosher* de la porta de Vincennes, i la massacre del 13 de novembre a París; el 2016, la massacre del 22 de març a Brussel·les; presència militar a l'Iraq, Síria, Mali, el Sahel, l'Àfrica Central... Guerres invisibles a l'exterior, estat de guerra a escala interior amb barris ocupats per milers de soldats que es passegen amb el fusell penjant.

El nostre nou Guy Mollet es diu Manuel Valls, però, al contrari del que va caracteritzar Mollet —l'actitud política molt d'esquerres i radical combinada amb una

1. «Hem de creure que els fills se senten atrets per l'Esquerra, aquest gran cadàver tombat d'esquena, on han arribat els cucs? Aquesta carronya fa pudor; els poders dels militars, la dictadura i el feixisme neixen o naixeran de la seva descomposició; per no enretirar-se'n, cal tenir el cor ben enganxat». Sartre, J. P. Pròleg a la reedició d'*Aden Arabia* de Paul Nizan.

pràctica governamental moderada i centrista que accepta la renúncia ideològica i política per arribar a acords amb la dreta—, no amaga la seva acció amb discursos de l'esquerra tradicional. Ben al contrari: Valls és un bonapartista, un agitador colèric que reivindica la seva posició marcial. Cau en el recurs de «dir les coses clares» i fa de la transgressió dels «tabús» la característica de la seva política contra l'esquerra. Ascens del Front Nacional en les eleccions departamentals i regionals? Empitjorament de la crisi social amb l'augment de l'atur i la precarietat? Enfonsament d'Europa? Crisi dels refugiats? Valls sempre respon amb certeses. No cedirà, no negociarà, no capitularà.

Pinten bastos

L'any 2014 vam publicar *Contre Zemmour. Réponse au suicide français*² per denunciar aquest polemista reaccionari. El 2016 vèiem amb horror que aquell que pensàvem que era al nostre bàndol mantenia un discurs inequívocament semblant al d'Éric Zemmour, l'escriptor, assagista i periodista polític francès polèmic per les seves declaracions, sovint considerades racistes o difamatòries. La retirada de nacionalitat i la persecució obsessiva de

2. Farbiaz, P. i Mamère, N. *Contre Zemmour. Réponse au suicide français*. Les Petits Matins, París, 2014.

l'enemic interior ens van fer obrir els ulls sobre la continuïtat del discurs neoconservador. Tant si es vesteix de tradició reaccionària com si s'identifica amb la unió sagrada i de la República, aquest malalt que és l'esquerra ho tindrà molt magre per recuperar-se de tants tràngols.

Ens indigna el fet que una nació insubmisa, ahir mirall dels pobles d'arreu del món, hagi esdevingut des de fa uns quants anys l'indret on els desterrats i els exiliats, els pàries de la terra, ja no són benvinguts. Eren mals temps per a França els d'aquella primavera del 2016 en què es perseguia els refugiats de Calais a París, en què Còrsega i altres indrets patien actes islamòfobs i racistes, en què el nostre primer ministre criticava Alemanya perquè havia obert fronteres, en què la retirada de la nacionalitat qüestionava el dret a ser d'allà on naixem. Pintaven bastos per a França.

El país ja no és terra d'acollida. Els refugiats ja no s'hi senten rebuts com a persones lliures sinó com a càrregues. Amb tot, França ha estat durant molt de temps sinònim d'hospitalitat garantida, de rereguarda de resistència a les dictadures, d'espai de llibertat: des dels republicans espanyols fins als exiliats xilens, des dels jueus alemanys fins als supervivents del genocidi armeni, des dels intel·lectuals grecs fins als dissidents russos, polonesos, iranians o xinesos; tots són una prova d'aquesta qualitat. Només el desig de protegir això ja és prou raó

per resistir contra el pensament fastigós que empudega els nostres dies.

Com als anys trenta, amb l'arribada dels nazis, els llops han entrat a París. «La crisi consisteix precisament en el fet que el que és vell mor i el que és nou no pot néixer: en aquest interregne es verifiquen els fenòmens morbosos més variats», escrivia Antonio Gramsci als seus *Quaderns de la presó*. De vegades, la segona part de la cita s'ha traduït així: «El vell món es mor. El nou triga a aparèixer. I en aquest clarobscur, sorgeixen els monstres». El filòsof italià resumeix perfectament la situació actual: hi ha nous monstres que apareixen en aquest període de mutació una mica grisós en què els antics punts de referència s'han perdut en la boira del final de l'últim segle. L'esquerra ha oblidat la lliçó de Gramsci, per a qui la guerra d'idees és la continuació de la política per altres mitjans.

En gran part, la ruïna de l'esquerra s'explica per l'actual esterilitat intel·lectual. Com que els universitaris han cedit el seu lloc a les personalitats i als comunicadors, el *software* ideològic d'esquerra no va enlloc. L'extrema dreta ha recuperat aquest rol i ha dut a terme aquest treball «gramscian»: durant més de trenta anys, ha produït idees i comandat un combat intel·lectual contra els adversaris, i avui recull el que ha sembrat. Les seves idees troben ressò en la societat i el present li pertany.

Encara pitjor: contamina una part de l'esquerra. Perquè l'esquerra neoconservadora ja és una realitat.

Tornar a guanyar la batalla de les idees

Amb aquest llibre volem intentar oferir un patró d'interpretació a aquells que, des de l'esquerra i des de l'ecologia, volen assumir el repte ideològic i cultural. Per renéixer i renovar-se, l'esquerra ha de reconquerir el terreny de les idees i proposar un nou gran relat, una altra visió. Si no ho fa, quedarà com una onada desfeta a la platja de la història.

La condició *sine qua non* per dur a terme aquesta reconquesta és deixar de recuperar contínuament les tesis del bàndol contrari. Som severos amb el cap de files d'aquesta esquerra neoconservadora perquè veiem els estralls de la seva retòrica en els valors i els principis de l'esquerra. L'esquerra neoconservadora, contaminada per les idees dels nostres adversaris més decidits, és una arma de destrucció massiva de les aspiracions d'emancipació. Cal que la combatem com el que és: un cavall de Troia.

Ara bé, l'esperança sempre hi és. El moviment contra la llei laboral tan desitjada per Manuel Valls, Emmanuel Macron i François Hollande ho demostra: quan la situació és insuportable, ja no la suportem. Els joves i

els treballadors es van revoltar contra la precarietat que se'ls imposava. Tota la dreta i tota la patronal eren darrere Manuel Valls, contra la majoria que va triar François Hollande el maig de 2012. Paradoxal? No. Més aviat és el resultat d'una desfeta anunciada d'aquesta esquerra tova que va permetre al primer ministre i als seus ocupar l'Estat per fer-hi regnar un nou ordre liberal i autoritari.

Entre les poques afirmacions sensates de l'ex-primer ministre, n'hi havia una d'incontestable: hi ha dues esquerres irreconciliables. Avui l'esquerra es troba en una cruïlla: o bé es desperta d'aquest malson neoconservador i, propulsada per l'ecologia, guanya la batalla de les idees i es reorganitza, fidel als seus electors, al seu passat i als seus ideals, o bé s'alia amb els que volen enterrar la idea mateixa d'esquerra i han triat canviar l'eix social, ecologista i humanista per un eix liberal i de seguretat.

La desfeta de les idees d'esquerra no és una fatalitat. Abaixar els braços seria com abandonar la posició de combat justament quan el desenllaç de la batalla és incert. Només perdem els combats en què no lluitem. No hi ha canvi sense trencament.

